

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 300 13 00

F: 01 300 13 56

E: gp.uvhvvr@gov.si

www.uvhvvr.gov.si

Številka: U0611-9/2022

Datum: 24.1.2022

NADZOR IZVEDBE UKREPOV ZA IZKORENINJENJE VIROIDNIH ZAKRNELOSTI HMEJJA V LETU 2021

1. Namen uradnega nadzora

Akcijski načrt ukrepov za izkoreninjenje viroidnih zakrnelosti hmelja v Republiki Sloveniji v letu 2021 podrobneje določa program in organizacijo ugotavljanja navzočnosti in razširjenosti hude viroidne zakrnelosti hmelja (CBCVd) ter inšpekcijski nadzor na podlagi Programa izvedbe ukrepov za preprečevanje širjenja in zatiranje viroidnih zakrnelosti hmelja za obdobje 2019–2021, št. 34300-1/2019/6, ki ga je sprejela Vlada RS dne 17.10.2019 in spremembe programa št. 34300-1/2021/3 z dne 11.2.2021 (<https://www.gov.si/teme/huda-viroidna-zakrnelost-hmelja-citrus-bark-cracking-viroid/>) ter na podlagi Načrta izrednih ukrepov za izkoreninjenje viroidnih zakrnelosti hmelja v Republiki Sloveniji, št. U3430-30/2019-11 z dne 2.6.2021.

To poročilo zajema aktivnosti Inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin pri nadzoru izvedbe ukrepov za izkoreninjenje CBCVd.

2. Vsebina uradnega nadzora

V primeru laboratorijske potrditve CBCVd v hmeljišču fitosanitarni inšpektor imetniku odredi ukrepe z inšpekcijsko odločbo na podlagi Odločbe o nujnih ukrepih za preprečevanje vnosa in širjenja viroidnih zakrnelosti hmelja. Ukrepi obsegajo:

- uničenje okuženih rastlin hmelja v skladu z X. točko Odločbe;
- prepoved sajenja gostiteljskih rastlin iz II. točke Odločbe za dve naslednji rastni dobi na mestu uničenih rastlin hmelja;
- prepoved sajenja rastlin hmelja na okuženem območju;
- prepoved pridelave razmnoževalnega materiala in sadik hmelja na okuženem območju;
- prepoved vračanja hmeljevine in drugih delov rastlin hmelja iz okuženega območja v hmeljišča;
- odvoz sveže ali kompostirane hmeljevine z okuženega hmeljišča na način, ki onemogoča širjenje CBCVd in HSVd med prevozom;
- čiščenje in razkuževanje rok, orodja, strojev, traktorskih koles, obutve in ostale opreme, ki se uporablja na okuženem hmeljišču, pred njihovo uporabo na drugih hmeljiščih v okviru istega okuženega območja;
- prepoved uporabe orodja, strojev in ostale opreme izven okuženega območja brez dovoljenja fitosanitarnega inšpektorja;

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 300 13 00

F: 01 300 13 56

E: gp.uvhvvr@gov.si

www.uvhvvr.gov.si

- vodenje evidenc o odvozu sveže ali kompostirane hmeljevine iz 6. točke tega odstavka;
- vodenje evidenc o izvajanju higienskih ukrepov iz 7. točke tega odstavka, najmanj s podatki o datumu izvedbe, uporabljenemu sredstvu in orodju, strojih in opremi na kateri so bili izvedeni higienski ukrepi.

Fitosanitarni inšpektor v okviru uradnega nazora preverja izvrševanje odrejenih ukrepov iz inšpekcijskih odločb.

3. Podatki o pregledih in ugotovitve

V letu 2021 so fitosanitarni inšpektorji opravljali nadzor izvrševanja ukrepov pri hmeljarjih, kjer je bila izdana inšpekcijska odločba zaradi okužbe v letu 2021 oz. v preteklih letih. Pri nadzoru odločb iz l. 2021 je bil opravljen nadzor pri uničenju nadzemnih in podzemnih delov okuženih rastlin ter izvajanja higienskih ukrepov, kot je razkuževanje mehanizacije in orodja. Pri nadzoru odločb iz preteklih let (2019, 2020) pa je bil opravljen nadzor karantenskih premen kjer se je preverilo redno uničevanje morebitnih ponovno odgnalih rastlin hmelja, razkuževanja mehanizacije, nadzor premika mehanizacije ter način uničenja podzemnih delov okuženih rastlin (zakop ali sežig). Opravljenih je bilo 102 inšpekcijskih pregledov. Skupno je bilo pregledanih 240 hmeljišč v skupni izmeri 343 ha, na 48 kmetijskih gospodarstvih. V spodnji tabeli so prikazani podatki o opravljenih pregledih v skladu z akcijskim načrtom ukrepov.

Preglednica: Opravljeni uradni nadzori v 2021 v skladu z akcijskim načrtom ukrepov.

Naloge inšpekcijskega nadzora	Prioritet a glede na tveganje	Število posestev (KM G-MID)	Število GERK-ov	Skupna površina BRUTO HMELJIŠČ GERK-ov (ha)	Št. pregledov (Zapisnik o izvedbi odrejenih ukrepov)/ odločb
Izdajanje inšpekcijskih odločb o ukrepih (najvišja prioriteta)	1	48	240	343 ha	19
Preverjanje izvedbe predpisanih in odrejenih ukrepov (druga prioriteta)	2				102

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 300 13 00

F: 01 300 13 56

E: gp.uvhvvr@gov.si

www.uvhvvr.gov.si

Okužba s CBCVd je v letu 2021 bila potrjena na 9 kmetijskih gospodarstvih, od tega je bila okužba prvič potrjena na 4 kmetijskih gospodarstvih. Ponovno potrjena okužba je bila na 5 kmetijskih gospodarstvih, to je tam kjer se je okužba pojavljala že v preteklosti, eradikacija okužbe pa ni bila uspešno izvršena. Skupno število vseh potrjenih okuženih rastlin je bilo 602 v 9 hmeljiščih v skupni izmeri 26,7 ha. Število okuženih rastlin je bilo po posameznem hmeljišču nizko (1-4 rastline/hmeljišče), razen na dveh hmeljiščih na dveh kmetijskih gospodarstvih, kjer je bilo potrjeno večje število okuženih rastlin in je predstavljalo glavnino vseh potrjenih okuženih rastlin v letu 2021.

4. Ukrepi

Zaradi potrditve okužbe s CBCVd v letu 2021 je inšpekcija odredila ukrepe in izdala 10 inšpekcijskih odločb (uničenje okuženih rastlin, higienski ukrepi in karantenske premene za hmeljišča, ki so jih hmeljarji izkrčili po lastni volji). Nekateri hmeljarji so zaradi okužbe po lastni volji uničili del ali celo okuženo hmeljišče, zato je inšpekcija odredila karantensko premeno za izkrčeni del hmeljišča, za kar je bilo izdanih še 9 dopolnilnih odločb.

Z inšpekcijskim nadzorom je inšpekcija pričela spomladi, ko je bil opravljen nadzor uničenja podzemnih delov rastlin po odločbah iz leta 2020. Vsi hmeljarji so opravili uničenje v skladu z inšpekcijskimi odločbami..

Pri nadzoru hmeljišč v karantenski premeni (julij-oktober) je bilo ugotovljeno, da so bile v posameznih hmeljiščih, le pri določenih hmeljarjih, še vedno navzoče posamezne ponovno odgnale rastline hmelja, kar pomeni, da hmeljarji niso redno uničevali ponovno odgnalih rastlin hmelja. Zaradi tega je inšpekcija izdala 8 sklepov o dovolitvi izvršbe z določitvijo naknadnega roka za izvršitev ukrepov. V jesenskem času je bil opravljen tudi nadzor izvršitve teh ukrepov, pri čemer je bilo ugotovljeno, da so hmeljarji ponovno odgnale rastline hmelja uničili v naknadnem roku.

Pri izbiri načina uničenja okuženih rastlin so se hmeljarji, ki so imeli manjše število okuženih rastlin odločili za sežig, tisti, ki pa so imeli večje število okuženih rastlin, so uničili rastline hmelja z zakopom na odobreni lokaciji.

V letu 2021 je bil opravljen nadzor uničenja nadzemnih delov okuženih rastlin na vseh novo okuženih hmeljiščih.

Za vse ugotovljene kršitve inšpekcijskih odločb je bilo uvedenih 10 prekrškovnih postopkov oz. so bila izrečena le opozorila za kršitve neznatnega pomena.

Pri nadzoru razkuževanja mehanizacije na terenu (12 nadzorov) je bilo ugotovljeno, da hmeljarji zadovoljivo opravljajo razkuževanje orodja in mehanizacije v času pomladanskih del v hmeljiščih ter razkužujejo trgalnike v času obiranja hmelja. Nekoliko slabše je razkuževanje mehanizacije pri poletni obdelavi hmeljišč in hmeljišč v karantenski premeni (škropilnice, traktorji z delovnim orodjem), slabo razkuževanje pa je predvsem pri prevozu hmelja v času obiranja, ko je časovna

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 300 13 00

F: 01 300 13 56

E: gp.uvhvvr@gov.si

www.uvhvvr.gov.si

stiska. V letu 2021 je bilo s strani hmeljarjev javljenih tudi 5 premikov mehanizacije iz okuženega posestva na neokuženo posestvo, inšpekcija pa je opravila nadzor nad izvedbo razkuževanja.

Pri inšpekcijskem nadzoru je bilo tudi ugotovljeno, da je en lastnik okuženega posestva sadil hmelj na tujem neokuženem kmetijskem gospodarstvu, zatem pa je posajeno hmeljišče prepisal na svoje kmetijsko gospodarstvo (administrativna sprememba-prepis v RKG).

Pri nadzoru izvora posajenih sadik hmelja na 11 kmetijskih gospodarstvih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, vse posajene sadike so bile certificirane.

5. Zaključki

O pojavu in hudih škodah zaradi okužbe s CBCVd ter ukrepih za preprečevanje širjenja so bili hmeljarji s strani pristojnih inštitucij (Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije ter Kmetijske svetovalne službe) že večkrat seznanjeni. Ozaveščanje o pomenu izvajanja ukrepov je pomembno, da ne bi povečali potenciala bolezni, ki smo ga z uradnimi ukrepi v zadnjih letih znižali na sedanjo, nizko raven. Poleg tega je pomembno, da se hmeljarji zavedajo pomena rednega pregledovanja hmeljišč in po potrditvi pojava CBCVd takojšnjega ukrepanja.

Pripravili:

dr. Branko Podpečan
direktor inšpekcije

mag. Ema Pavlič Nikolić

Alenka Pivk, vodja SNVR